

TÜRKİYE – AVRUPA BİRLİĞİ – ABD

İlişkiler Nereye Gidiyor?

Çalıştay

TEPAV | EPRI Dış Politika Etütleri'nin TOBB-Ekonomi Teknoloji Üniversitesi'nin Uluslararası İlişkiler Departmanı ile ortaklaşa düzenlediği “Türkiye - Avrupa Birliği - ABD İlişkiler Nereye Gidiyor?” konulu Çalıştay konun uzmanları olan akademisyenler, Büyükelçiler ile gazeteciler, araştırma görevlileri ve kamu görevlilerinin katılımıyla gerçekleştirildi. Genel olarak Türkiye ,ABD ve Avrupa Birliği ilişkilerinin derin bir perspektifte değerlendirildiği oturumlarda önce akademisyenler kısa sunumlar yaptı; ardından konular katılımcılar tarafından değerlendirildi.

Toplantının birinci oturumunda ABD'nin 1990lardan günümüze kadar ulusal güvenlik stratejilerinin birleşenleri ve uluslararası konjonktüre göre değişimi ortaya koyuldu. Amerika'nın güvenlik politikalarının oluşumunda yer alan aktif aktörlerin öncelikli gördükleri alanlar irdelenirken; üçüncü partilerin bu stratejilerin formülasyonundaki etkileri tartışıldı. Toplantıda ABD'de siyasi iktidarın değişmesi durumunda izleyeceği politikalar ve gündem konuları sorgulandı. Ayrıca bu bölümde ABD'nin ileriye dönük politikaları konusunda bazı çıkarımlara yer verilirken; Amerika' nın Türkiye ile olan ilişkilerinin yönüne ilişkin saptamalar yapıldı.

İkinci oturumda AB'nin siyasi geleceği tartışmanın odak noktası oldu ve ekonomik bütünleşme projesinin sürdürülebilirliği üzerine teorik yaklaşımlarla yorumlar yapıldı. Bu perspektifte aşağıdaki bazı sorulara cevap arandı. Ulus-devleti aşan siyasi toplum mümkün müdür? Trans-nasyonel çıkarlar siyasal aidiyet sorununu çözer mi? Ekonomik çıkarların yüksek olması bireylerin siyasi tercihlerini belirler mi? Toplantıda, Batı Avrupa'nın küreselleşme döneminde ne kadar büyüyebileceği ve küreselleşmeyi filtre edip edemeyeceği tartışıldı.

Çalıştayın üçüncü bölümünde trans-atlantik ilişkiler gündemi oluşturdu. Güvenlik ve enerji konuları ekseninde AB ve ABD politikaları değerlendirildi. Doğu-Batı tehditi, sınırışan tehditler ve terörizmin tanımları yapılırken; AB için Balkanlar ve Akdeniz'in önemi ve ABD için Karadeniz ve Kafkasya'nın öncelikli bölgeler olması tartışıldı ve nedenleri sorgulandı. Uluslararası platformda Amerika'nın izlediği tek taraflı hareket stratejisinin değişiyor olması, müttefik arayışı ve sebepleri anlatıldı. Ayrıca, NATO'nun yapısı ve *soft security* faaliyetlerinin etkisi sorgulandı. AB ve ABD'nin güvenlik konularındaki yakın vizyonları değerlendirilirken; ekonomik platformdaki bağımlılığı ve bu ikili dayanışmanın Rusya, İran ve Çin'e karşı bir ittifak sistemi oluşturma olasılığı incelendi. Bunun yanısıra Amerika'nın Avrupa Birliği ile uzlaşmadığı konulara da yer verildi.

Toplantının son oturumunda Türkiye'nin ABD – AB üçgeninde dış politika tercihlerinde dışsal faktörlerin etkileri tartışıldı. Soğuk Savaş sonrası Doğu – Batı arasındaki iki kutuplu dengenin kırılması ile uluslararası gündemin belirsizliği anlatıldı. Bu çerçevede son dönemde Türkiye Rusya ilişkileri incelenirken; Türkiye'nin ABD ve AB için cazibe odakları ortaya koyuldu. AB ve ABD ayırımının Türkiye'nin iç dinamiklere etkileri ve Türkiye'nin alternatifsizliği üzerine yorum yapıldı. Avrupa Birliği müzakere sürecinin demokratik meşuriyeti gündeme gelirken yapılacak hataların Türkiye açısından ekonomik ve siyasi yansımaları tartışıldı. Son olarak, Türkiye'nin kendi çıkarlarını iyi tanımlamasının gereğinin altı çizilirken; ABD'yi arkasına alarak AB yolunda ilerlemesine yönelik çıkarımlar ortaya koyuldu.